

1. 27. jaanuaril 1947 tegi KLM-i DC-9 vahemaandumise Kopenhageni Kastrupi lennuväljal. Halva ilma tõttu lukustati kõrgustüürid, paraku unustati lukustus lennuki startides maha võtta. Pealtnägijate sõnutsi tõusis lennuk peaaegu püstloodis üles, pööras siis ümber ja prantsatas nina ees maha, bensiinipaak plahvatas. Hukkusid kõik 16 reisijat ja 6 meeskonnaliiget, kelle seas oli ka kuulus pikamaalendude pioneer Gerrit Johannes Geysendorffer. Reisijate hulgas oli samuti mitmeid avaliku elu tegelasi, aga ka üks troonipärija. Me ei hakka küsima, kes oli see troonipärija (seda enam, et me ei tea täpselt, mis nime all ta valitsema oleks hakanud), **küsime – kes tõusis aastaid hiljem hukkunu asemel troonile?**

2. Esimene eurooplaste ekspeditsioon jõudis selle linna asukohta 1518. aastal, ning kuna sealt leiti suured kullavarud, rajati Cortezi juhtimisel aasta hiljem sinna linn. Tegemist on teise eurooplaste poolt loodud Ameerika linnaga, nähtav vapp on aga vanim linnavapp Ameerikas. Pisut enam kui poole miljoni elanikuga samanimelises osariigis asuv linn on tähtis sadamalinn, tänapäeva Mehhiko suurim Atlandi ookeani äärne sadam. Ajaloost on tuntud linna vallutamine piraatide poolt 1683. aastal ja tuntud lahingutest on suurim 1847. aastal USA-Mehhiko sõjas peetud kahekümnepäevane lahing, mille võidu tulemusena USA väed marssisid Mehhiko pinnale. **Mis linn?**

3. Et Saksa lastekirjanik mullu nulli läks, küsime nüüd kodumaist. Ta on avaldanud viis lasteraamatut - autobiograafilised "Miia ja Friida" (2008) ja "Kui emad olid väikesed" (2009) ning "Põmmu, Podsu ja teised sõbrad" (2010), "Et head haldjad sind hoiaks" (2012) ja "Konnade mäss" (2014). Tänavusest aastast ka kirjanike liitu kuuluv küsitav on enamikule ilmselt oluliselt tuttavam telekraanilt. Tallinna Pedagoogikaülikooli näitejuhtimise eriala vilistlane alustas teletööd uudistetoimetajana TV1 ekraanil, kust suundus Eesti Televisiooni hommikuprogrammi "Terevisioon" uudistetoimetajaks, praegu toimetab ta „Osooni“ meeskonnas. **Kes?**

4. Tema tõrjetöö USA-Belgia kaheksandikfinaalis oli tänavuse jalgpalli MM-i üks paremaid esitusi. 16 sooritatud tõrjet mängus on enim, mida alates 1966-st aastast on tehtud. **Kes oli see inimsein?** Oma igapäevast leiba teenib ta Inglismaal, Evertoni klubi põhiväravavahina. Ta on ka üks viiest väravahist Premier League'i ajaloos, kes on löönud mängust värava.

5. **Kes on see naerusuine daam pildil?** Ta on sündinud 7. apr 1973, praeguses ametis alates 5. nov 2012. Tänu oma praegusele ametikohale sattus ta poolteist nädalat tagasi mitmetes meediakanalites ühele pildile koos eakaaslasest (sünd 8. nov 1973) eestlasega. 1 p ametikoha eest.

6. Kui *Estonian Air* koos Eesti Ornitoloogiaühinguga korraldas aprillis-mais 2012 konkursi oma uutele *Embraeridele* nime saamiseks, siis ülekaaluka esikoha saavutas see lind. Tegemist on hakisuuruse pistrikulisega (*Falco tinnunculus*), meil üpris tavalise haudelinnuga (150-300 paari). Tema elupaigaks on enamasti kultuurmaastikud või nende äärealad. Pesapaigaks valib tavaliselt mõne männi, soovitavalt varesepesaga, sest ise ta eriti osav pesaehitaja ei ole, mistõttu ta kasutab teiste lindude mahajäetud pesi. Põhitoiduks on igasugused pisiimetajad, samuti ka väiksemad värvulised. Kui metsa all on kusagil mõni raibe, siis aegajalt külastab ta ka seda, kuid kunagi ei teki tal otsest raibe-eelistust. **Mis lind?**

7. Kuuldavasti alustanud Terry Gilliam oma suurejoonelist *Don Quixote* projekti just selle mehe pärast – ta olla lausa ideaalne näitleja sellesse rolli. Võtteid alustati 2000, paraku jäid need mitmel põhjusel pooleli ja lõpetamata on see film seniajani. (2002 tehti neist võtetest täispikk dokk *Lost in La Mancha*.) Meil on see praegu 84-aastane filmistaar tuntud ennekõike koomöödianäitlejana, nt Y. Robert'i *Pika blondi mehe* filmidest. **Kes?**

8. See on igivana toiduvalmistusviis, kus tooraine küpsetatakse pikalt rohkem õlis või rasvas madalal temperatuuril. Kui tavaliselt jääb küpsetamistemperatuur 160-225 kraadi vahele, siis selle tehnika puhul on temperatuur 90 kraadi ringis, vahel madalamgi. Nii nagu küsitav tehnika isegi, pärineb ka tema nimetus Prantsusmaalt ning tähendab tõlkes "ette valmistama". Tuntuim on tehnika ehk pardikoibade valmistamisel. **Mis tehnika?**
9. Kui enamasti lõppevad ministrite töökohustused valitsuse tagasiastumisega, vahel harva ka umbusalduse avaldamisega või ise tagasiastumisega, siis taasiseseisvunud Eesti poliitajaloost leiame ka juhtumi, kus minister kutsuti tagasi erakonna poolt. See toimus Andrus Ansipi teises valitsuses, kui IRL kutsus ligi kümnekuulise ametiaja järel tagasi regionaalministrina töötanud küsitava, süüdistades teda parteidistsipliini rikkumises ning liigeses järeleandlikkuses koalitsioonipartneritele. **Kes oli see minister?** Hariduselt on ta ajaloo- ja ühiskonnateaduste õpetaja, ministritoolile asus ta Jõhvi Gümnaasiumi direktori ametikohalt, praegu on ametis Tartu Tamme Gümnaasiumi direktorina.
10. **Mis nime kannab Vahemere äärmine lääneosa, Gibraltari väinaga piirnev Costa del Soli ja Maroko vaheline ala?** See meri on oma nime saanud mere keskel asuva ca 7 ha saare järgi. Saar omakorda sai nime Tuneesia mereröövilt, kelle käest hispaanlased selle 1540 vallutasid.

11. Tegemist on ilmselt tuntuima konverentsi-brändiga maailmas. Esmakordselt toimus see 1984. aastal ning oli mõeldud ühekordse üritusena, iga-aastased konverentsid said alguse 1990. aastal. Konverentside rõhuasetus oli esialgu tehnoloogial ja disainil, tänapäeval on konverentside hulk kasvanud ja käsitletakse väga erinevaid teemasid. Igal esinejal on aega 18 minutit, selle ajaga peab ta esitama oma mõtteid võimalikult uuenduslikul ja köitval moel. Kui originaalnimetusega konverentside korraldamise õigus on vaid nende loojal, mittetulundusühingul Sapling Foundation, siis alates 2009. aastast lubatakse korraldada ka kohalike inimeste algatatud sarnaseid üritusi, seda küll pisut muudetud nimega. Selliseid konverentse on toimunud juba enam kui 130 riigis, sealhulgas ka Eestis. **Kuidas on selle konverentsi-brändi nimi?**
12. Sellel Türgi päritolu islamistlikul liikumisel pole ametlikku nime, liikmeskonna seas kutsutakse seda *Hizmet* (Teenistus), kõrvaliste poolt *Cemaat* (Kogukond). Pole ka ametlikult fikseeritud asutamisaastat (see jääb ilmselt 1970tesse) ega liikmeskonda (arvatavalt 1-8 miljonit). Tegemist on range sisekorraga liikumisega, liikmeid värvatakse enamasti omaloodud haridusasutuste kaudu – hariduse edendamine ongi liikumise üks peamisi tegevusvaldkondi. Liikmed on ennekõike haritlased, õpetus rõhutab teadusarengu ja demokraatia tähtsust ning dialoogi eri religioonide vahel. Samas kahtlustatakse liikumist taotluses kehtestada Türgis islamistlik kord. Päris hiljuti tuli uudis kümnete selle liikumise pooldajate taaskordsest vahistamisest. *Kapo aastaraamatu 2013 järgi jõudis liikumine Eestisse 2005, aktiveeruti 2010. Rahvusvaheliselt on see liikumine enim tuntud tema asutaja ja juhi järgi. See 1941 sündinud mees, endine islamivaimulik, elab alates 1999 USAs. Kes on selle liikumise juht, kelle nime järgi seda enamasti kutsutakse?*
13. Autoralli individuaalset maailmameistrit hakati ametlikult selgitama alles 1979 (enne oli paar aastat mängus maailma karikavõitja tiitel). **Kes tuli esimeseks ametlikuks autoralli maailmameistriks?** See tänavu 29. augustil taevastele ralliteedele lahkunud mees võitis järgmisel aastal veel pronksi, edaspidi üldarvestuses nii hästi ei läinud, küll aga jäi tema kontosse 16 MM-ralli võitu ja 35 poodiumikohta.

14. See kaunis mõis asub Pärnu jõe kaldal, ümbritsetuna ilusast pargist. Praeguse esindusliku neobarokse mõisahoonet lasi 1905. aastal mahapõletatud hoone asemele ehitada perekond Taube, kes ka mõisa viimaseks omanikuks oli. 1913. aastal valminud hoonet iseloomustavad mansardkatused, nii esi- kui ka tagaküljel asuvad suurejoonelised terrassid ning ülikülluslik stukkdekoor. Mõisa asutajaks peetakse Rootsi ratsaväeohvitseri Claus Trällot, kes ostis mõisale nime andnud küla 1614. aastal kuningas Gustav II Adolphi käest. 2009. aastal valiti mõis, kus tegutseb kohalik põhikool, Eesti kauneimaks kooliks. **Mis mõis?**
15. Kuulete üht maailma kaunimat ooperikoort. **Kes on helilooja ja millisest 1821 esietendunud ooperist see pärineb?**
-

16. **Mis nime kannab Saksamaa tähtsaim meediaauhind?** Seda annab alates 1948 välja *Hubert Burda Media* ja selle saavad inimesed, kelle visioon ja loovus on viimasel aastal enim mõjutanud ja inspireerinud Saksamaa publikut, need ei pea tingimata olema sakslased ega meediategelased. Nii pälvisid tänavuse žürii peapreemia Miroslav Klose ja Philipp Lahm, tänavuste pärjatute hulgas on ka nt U2, Uma Thurman, Taani kroonprintsess Mary. Oma nime on auhind saanud 1923 ilmunud raamatu ja 1942 valminud Disney-animafilmi nimitegelase järgi. Olgu veel öeldud, et 1986 esietendus ühe Eesti helilooja samanimeline ballett.

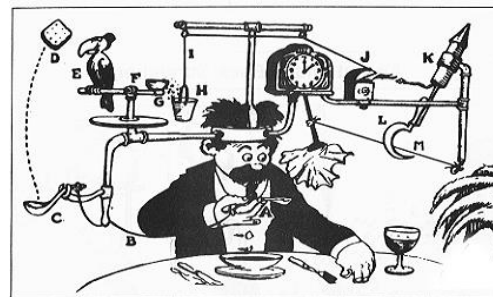
17. Kevadel, peale finaalseeria kaotust, teatas Tallinna Selveri üks kogenumaid mängijaid, et lõpetab mängijakarjääri, ent - *"never say never"* - sügisel on 33-aastane nurgaründaja taas ravis, sedakorda Järvamaa VK ridades. Küsitav on kuulunud Eesti koondisesse 2003-2013, sh. 2009. aasta EM finaaltourniiril, tulnud 9 korda Eesti meistriks (2000–04 ESS Pärnu Võrkpalliklubi ning 2008, 2010–11 ja 2013 Tallinna Selveri meeskonnas), jõudnud 2008 ja 2011 Euroopa klubide karikavõistlustel 8 parema hulka. Välismaalt on ette näidata Soome karikavõit Rovaniemi meeskonnas ning Saksamaa karikavõistluste 2. koht Moerseri meeskonnas. **Kes?**

18. Nobeli preemia kõrval üks mainekamaid rahvusvahelisi auhindu muudab tulevast aastast oma nime. Selle asutas tollal 12-aastane noormees 1980, välja antakse alates 1981 isikutele, asutustele ning isikute ja asutuste rühmadele märkimisväärsete saavutuste eest kaheksas kategoorias: kunstid, kommunikatsioon ja humanitaaria, rahvusvaheline koostöö, kirjandus, sotsiaalteadused, teaduslik ja tehniline uurimistöö, rahu (alates 1986), sport (alates 1987). Laureaatide hulgas on mitmeid tuntud inimesi, nii pälvis kunstide auhinna tänavu Frank Gehry, mullu Michael Haneke; kirjanduse oma tänavu John Banville, tunamullu Philip Roth; spordiauhinna tänavu New Yorgi maraton, mullu Jose Maria Olazabal. **Mis nime see auhind alates tulevast aastast kannab?** 1 p kui vastate senise nime.

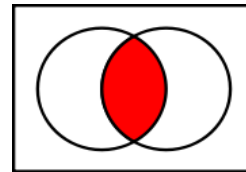

19. Tema tagakeha on nagu ritsikal, turi nagu vähil ning esijalad kangesti muti käppade moodi. Eesti lärmakaim putukas on oma pulmalauluga tõmmanud haneks nii mõnegi loodushuvilise, kes on otsinud üliharuldast rohe-kärnkonna. Mujal maailmas arvestatavat taimekahjurit esineb meil vähesel määral - peamiselt Lõuna-Eestis, talle meeldivad liivakad ja veekogudeäärsed niiskemad alad. Sihktiiviline putukas ja tema vastsed elavad mullas, maapinnale tuleb kahjur vaid ööpimeduses. Pahategija sööb köögiviljade, lillede ja ilutaimede idanevaid seemneid, närib taimede juuri, mullapinna alust varreosa, sibulaid, juurikaid ja mugulaid. **Kes?**

20. Pildil näete professor Lucifer Buttsi isetoimiva salvrätiku masinat. Masina autoriks on Ameerika karikaturist (1883-1970), kelle nimi on nüüd kantud isegi Websteri sõnaraamatusse, tähistamaks millegi lihtsa tegemist üleliia keerulisel moel (*"doing something simple in a very complicated way that is not necessary"*). **Kes?**

21. **Kuidas nimetatakse neid hulkade graafiliseks illustratiivseks esitamiseks mõeldus diagramme?** Nime on nad saanud oma leiutajalt, 1834-1923 elanud inglise loogikult ja filosoofilt, kes lisaks küsitavate diagrammide loomisele on andnud tähtsa panuse ka matemaatilise loogika, tõenäosusteooria ja teadusfilosoofia arengusse.

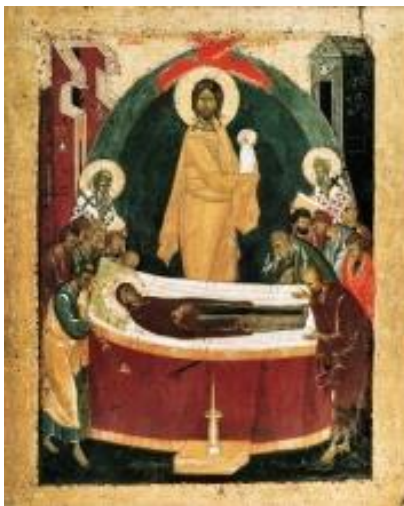
22. Esimest korda ilmus ta üle-Eestilise publiku ette kunagises tüdrukute diskobändis “Ice Cream”. Mullu kuulutas Areen ta tulevikutäheks juba hoopis teistel põhjustel - tunnustusele aitasid kaasa osatäitmised lavakooli diplomilavastustes “Pedagoogiline poem” ning “Detox”. Peale kooli lõpetamist tänavu suvel sai temast NO99 teatri koosseisuline näitleja, sealsetest töödest on kõnekaim osalemine rahvusvahelises ühisprojektis “Et keha mäletaks”. Ent kui võrrelda näiteks Google’i otsitulemuste arve, siis on tema ettevõtjast isa, kes on muuhulgas olnud Eesti Kongressi liige, Lennart Meri pressiesindaja ning Mart Laari nõunik, temast palju tuntum. **Kes?**

23. Itaalia veinide sõpradele on kindlasti tuntud kvaliteeditähised DOC (*Denominazione di origine controllata*) ja DOCG (*Denominazione di origine controllata e garantita*). Ühes Itaalia veinipiirkonnas võib aga DOC tähise kõrval või asemel kohata ka tähist KUB ja DOCG puhul KGUB. **Mis piirkonnas?**

24. **Mis nime all on tuntud Prantsusmaal 1930-ndatel tegutsenud radikaal-terroristliku profašistliku organisatsiooni *Revolutsioonilise Tegevuse Salakomitee (Comité secret d’action révolutionnaire)* liikmed?** Organisatsiooni asutas 1935 kosmeetikafirma *l’Oreal* rajaja Eugène Schueller, oma nime said selle liikmed ühe teatud rõivaosa prantsuskeelse nimetuse järgi, mida ku-klux-klanlaste kombel tavatseti oma riitustel kanda.

25. *El Greco* ehk *Kreeklane* pole ainus kreeklane, kes end just nimelt kreeklasena maailma kunstilukku jäädvustanud. Liignime *Kreeklane* kandis ka kuulus vene ikooni- ja freskomaalija (u 1340 – u 1410), kes pärit Konstantinoopolist, töötas Krimmis (Feodossias), kuulsuse pälvis oma töödega Novgorodis ja Moskvas; teda peetakse Andrei Rubljovi õpetajaks. **Kes oli see kunstnik?** NB! Seekord küsime **ennekõike eesnime**.

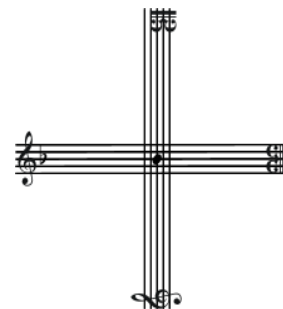
26. Praeguse Birgitiinide ordu selle haru, mille alla kuulub ka Piritä klooster, peaklooster asub Roomas. **Kus asus aga keskaegse Piritä kloostri emaklooster?** See oli üldse esimene Pühä Birgitta klooster, tegutses 1346-1595, taasavati 1963.

27. Sellest Lõuna-Aafrikas kasvavast liblikõielisest põõsast (*Aspalathus lineeris*) valmistatakse sealkandi populaarseimat teed. Põõsa nimi tähendab afrikaansi keeli 'punane põõsas'. Teetõmmis on kuldkollase kuni tumeroosa värviga, mõnusalt magusmõrkjas. Seda teed müüakse ka meil ning on meilgi selle tee vaimustunud austajaid. **Milline põõsas/tee?**

28. Andreas Kaasik ja Tanel Tuuleveski said 2011. aasta maikuus hakkama millegagi, mida oli enne neid sooritanud vaid üks eestlane, ja seda kaheksa aastat varem. Ülemaailmselt saadi selle teoga esmakordselt hakkama aga veel viiskümmend aastat varem. **Mis tegu?**

29. **Millise nime all on tuntud pildil nähtav sümbol?**

30. See riik astus ametlikult I maailmasõtta 9. märtsil 1916, kuigi juba varem oli ette võetud üksikuid aktsioone (peamiselt Aafrikas). Selle riigi armeele kujunes eriti traagiliseks La Lysi lahing – 9.-11. aprillil 1918 hävitati ülekaaluka vaenlase poolt (peamiselt suurtükivõlliga) nende 2. diviis, langenuid oli üle 7000 (kokku kaotas see riik sõjas langenuina 8145 sõdurit). Pildil näete meile nii tuttavana tunduvat mälestussammast maailmasõjas langenuile ühes sealmaa väikelinnas. **Mis riik see on?**

31. Küsitav elas aastatel 1048-1131. Nagu tollastele suurvaimudele kohane, oli temagi mitmekülgne – filosoof, teoloog, geograaf, insener jne, ennekõike siiski matemaatik ja astronoom. Tema juhtimisel teostati 1079 pärsia kalendrireform; kasutusele võetud ajaarvamissüsteemi peetakse täpseimaks kõigist senilooduist. Lisaks oli küsitav ka väljapaistev poeet. Pole teada kui palju ta nelikvärsse rubaiide kirjutas (teadlaste arvates 200-300 kuni 1000, paljud temale omistatavad luuletused on ilmselt teiste kirjutet). Eesti keeli on tema *Nelikvärsid* Haljand Udami tõlkes ilmunud 1967 ja 2000. **Kes oli see pärsia-tadžiki teaduse ja kultuuri suurmees?**

32. **Mis nime kannab Viinis asuv maailma suurim graafikakogu?** See on oma nime saanud (ametlikult alates 1921) selle asutajast prints (1738-1822, Austria Madalmaade ja Ungari asevalitseja) järgi. Seal hoitakse enam kui 65 tuhat joonistust ja üle miljoni graafilise lehe, lisaks muid taieseid, sh suurepärase 19. saj lõpu – 20. saj alguse maalikollektsioon. Muuseumis korraldatavad ajutised näitused kujunevad tavaliselt ülemaailmse tähtsusega kunstisündmusteks (küsimuse koostaja oli lausa sillas 2011 eksponeerit *Die Brücke* väljapanekust). Vihjeks veel, et mõneti sarnast nime kannab üks Londoni tuntumaid muuseume, mis aga nime saanud teise mehe järgi.

33. Küsitava lennukompanii ajalugu ulatub tagasi aastasse 1992, mil neli pilooti asutasid LatCharteri nime kandva firma ning asusid tšarter-reisi teenuseid pakkuma. 2006. aastal omandati firma Icelandicair Groupi poolt, aasta hiljem toimus ka nimevahetus. 2012 aastal ostsid lennukompanii juhid aga firma emafirmalt tagasi, samal aastal rajati ka Eesti allfirma. Firma lennukiparki kuulub 8 A320 ja 2 B767 tüüpi lennukit. Baltikumi turul ollakse kõige suurem tšarterlendude operaator, tema klientide hulka kuuluvad kõik suuremad reisirakendajad nii Lätis, Leedus kui Eestis. **Kuidas on selle lennukompanii nimi?**

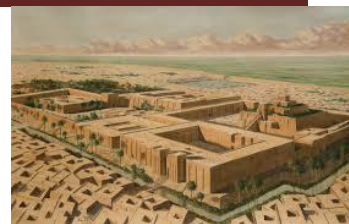
34. Cornelia Africana oli II Puunia sõja kuulsa väejuhi Scipio Africanuse vanuselt teine tütar, kellest sai täiusliku Rooma naise kehastus. Cornelia oli ka esimene Rooma naine, kelle kuju püstitati avalikus paigas, mis oli ennekuulmatu, ja mille vastu raevukalt protesteerisid mitmed nimekad roomlased, teiste seas ka Cicero. Kompromissina nimetati seda kuju ausambaks tema kuulsatele poegadele. **Kes olid Cornelia kuulsad pojad?** Pildil Angelica Kauffmanni maal Corneliast koos poegadega.

35. Noormees pildil on tegev nii filmi- kui muusikamaailmas ning silma on ta jäänud nii siin kui seal. Tema bändi „Tenfold Rabbit“ album tunnistati 2013. aasta parimaks alternatiivmuusikaplaadiks, 2012. aastal saavutati looga „Oblivion“ Eesti Laulul kolmas koht. Koos Arun Tammega loodud film „Vasaku jala reede“ kogus 2012. aastal aga Eestis enam kui 30 000 kinokülastust, olles sellega kodumaiste filmide hulgas kolmas. Sellest koostööst on sündinud ka telesari „Nurjatud tüdrukud“. **Kes?**

36. Selle maailma ühe vanima linna varemed avastati 1854. Esimesed suuremad väljakaevamised toimusid seal 1922-1924 sir L.Woolley juhtimisel. Pildil on rekonstruktsioon, kuid paremas servas paistev tsikuraat on osaliselt taastatud. Linna suurim õitseaeag oli 22.-21. saj eKr, mil ta oli sumeri kultuuri tähtsaim keskus. Seal on sündinud Piibli patriarh Aabraham. **Mis linn?**

37. Küsitav kirjastaja sündis 1893. aastal Järvamaal, Koeru kihelkonnas. Rahvasuus ka "raamatute kuningaks" ning "valgeks juudiks" nimetatud isik lõpetas Tartu Ülikooli zooloogina, koos teiste õpikute autoritega oli ta kirjastuse "Loodus" üks asutajaid. Selle tegevjuhi ja pärisperemehena arendas ta "Looduse" Eesti suurimaks kirjastuseks, mis andis välja ka 8-köitelise "Eesti entsüklopeedia" (1932-1937). 1933. aastal pani ta aluse ka Eesti suurimale raamatutrukikojale "Ilutrükk". Nõukogude okupatsioonivõimud vangistasid ta 1940, alates 1941. aastast pole tema kohta teateid. Tema tütar oli skulptor, kes õppis ka Pallases. 1945 asus ta põgenikuna elama Rootsi. Tema loomingusse kuuluvad nii Marie Underi ja Anton Hansen Tammsaare büstid, Tartu Ülikooli mälestusmedal kui ka Pariisi Père Lachaise'i kalmistul asuv Eduard Viiralti hauamonument. **Kes?**

38. Selle lennukimargi 80-seeria lennukid olid 1980-tel (ja veel ka 1990-tel) maailma ühed populaarsemad lühi- ja keskmää reisilennukid, kuuludes kümnete tuntud lennufirmade lennukiparki (ilmselt on nii mõnigi siinviibijaist nendega lennanud). Aastail 1979-1999 toodeti neid 1191. Nüüdseks on nad enamasti asendatud kütusesäästlikumatega (ennekõike Airbus 320 ja Boeing 737), Euroopas võib neid praegu haruharva kohata, mujal maailmas peaks neid lendama veel u 500. **Mis lennukimark?**

39. Selle kirjandusnobelisti peateos *Sajandi mäng* ilmus eesti keeles alles tänavu. Sama romaani kannab inglise keeles pealkirja *The Silent Cry (Vaikne nutt)*, originaalile märksa lähedasem on nt venekeelne nimi *Futbol 1860. goda (1860. aasta jalgpall)* või ka rootsi *Tid för futbol (Aeg jalgpalli jaoks)*. Nooruses oli kirjanik mõjutet prantsuse eksistentsialismist (Sartre, Camus). Pöördeliseks kirjaniku jaoks kujunes tõsiste ajukahjustustega poja sünd 1963, sestpeale on tema loominguks üheks põhiteemaks tervete ja puuetega inimeste suhtlus. **Kes on see 1994 Nobeli preemia pälvinud kirjanik?**

40. **Millisest koomiksist pärineb allolev strip?** Igapäevaselt mullu Õhtulehe veebiväljaandes ilmuma hakanud Tarmo Tuule ja Piia Maiste loodud koomiks on kiiresti leidnud populaarsust, äsja ilmus ka esimene raamat "Keppi tahaks".

41. Kuutasulise videolaenutuse idee tuli Reed Hastingsi pähe, kui ta pidi üle aja läinud laenutuse eest tasuma 40 dollarit. Teenusega alustati 1999. aastal ning esialgu pakuti vaid posti teel videolaenutusteenust. 2007. aastal, mil laenutusi oli kogunenud juba enam kui miljard, hakkas ettevõtte oma ärimudelit muutma, ning postilaenutuste asemel keskenduti voogedastusteenusele. Firmast, mis oli US Postal Service'i suurim klient, sai järsku Põhja-Ameerika suurim õhtuse internetiliikluse põhjustaja. Täna saavad enam kui 50 miljonit klienti 40 riigis kindla kuutasu (\$7.99) eest internetist piiramatult filme ja telesarju vaadata. 2011. aastal asuti ka telesarju otse tootjatelt ostma ja levitama ning tekkisid telefilmid ja -seriaalid, mis linastuvadki ainult internetis. Esimene ja ilmselt tuntuim ettevõtte originaalprogramm on poliitiline draama *House of Cards* ("Kaardimaja"), mis alates sellest sügisest on lisandunud ka ETV2 programmi. **Nimetage see ettevõtte?**
42. Kui seni nimetati Apple'i Mac OS X versioone suurte kaslaste järgi, siis mullu juhatati versioon Maverickiga sisse uus suund ning versioone hakati nimetama Californias asuvate objektide järgi. Tänavu suvel välja kuulutatud ning paar kuud tagasi lõpptarbijani jõudnud versioon kannab 1890. aastal rajatud rahvuspargi nime. **Millist?**
43. Saksa keeleruumis on ta olnud juba aastaid tuntud nii teatri- kui ka telenäitlejana. Rahvusvahelise tuntuse saavutas ta 2009. aastal, mängides filmis "Vääritud tõprad" SS-kolonel Hans Landat. Rolli eest sai ta 2009. aastal Cannes'i filmifestivali parima osatäitja preemia, 2010. aastal pälvis aga Kuldgloobuse, BAFTA auhinna, Ekraaninäitlejate Gildi auhinna ja Oscari parima kõrvalosatäitja kategoorias. Tema teinigi kuldmeheke pärineb koostööst kultusrežissöör Tarantinoga - samuti kõrvalosa eest filmis "Vabastatud Django". Veel on ta kehastanud nt Paul W.S. Andersoni „Kolmes musketäris“ kardinal Richelieud ning Tim Burtoni verivärskes filmis kunagist kunsti-plagiaatorit Walter Keane'i. **Kes on see küsitav, kelle kehastada on ka järgmise Bondi-filmi kurikael?**
- 44.
- Aaron T. (sünd 1921) – USA psühhiaater, kognitiiv-käitumusliku teraapia isa;
 - Andras (1911-1985) – ungari-prantsuse skulptor;
 - Claude (1894-1971) – USA kardioloog, defibrillaatori leiutaja;
 - Harry (1902-1974) – Londoni metrooskeemi, mis sai aluseks kõigile samalaadsetele, looja;
 - Jeff (sünd 1944) – briti kitarrist;
 - Józef (1894-1944) – Poola välisminister 1932-1939;
 - Ulrich (sünd 1944) – saksa sotsioloog, mitmete mõistete (nt *riskiühiskond*) kasutuselevõtja.

Mis on nende (ja veel mitmete tuntud inimeste) ühine perekonnanimi?

45. See on üks vanemaid maakirikuid mandri-Eestis, kirik valmis u 1270. Arhitektuuriloolaste arvates on kiriku kõrge läänetorn esimene Eestis, mis ei eendu seinast; ka roosaken on üks vanemaid Eestis. Maakiriku kohta on tähelepanuväärne veel, et suur osa sisustusest valmis 17. saj I poolel. Kirik on pühitsetud Neitsi Maarjale. Eristamaks kirikut Virumaa Maarja kirikust kutsuti küsitavat kirikut Suur-Maarjaks. Kui vastav Virumaa asula ja kihelkond said nime kiriku järgi – Väike-Maarja - siis ka küsitava kiriku ümber kujunenud asula ja kihelkond said nime kiriku järgi. Sedapuhku aga 'suurt, ülevat, kõrgeaulist' tähendava ladinakeelse täiendnime järgi. **Mis kirik/asula/kihelkond?**

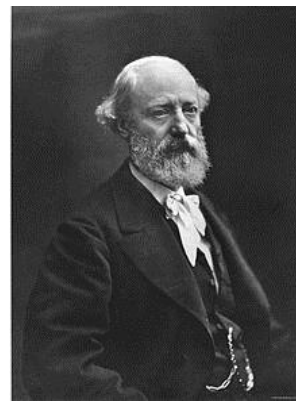

46. Millisele tänavu asutatud organisatsioonile kuulub nähtav logo?

47. Küsitav puu oli meil 2009 aasta puu. Tema ladinakeelne liiginimi on *Corylus avellana*. Perekonna nimi *corylus* tuleneb kreekakeelsest sõnast tähendusega kiiver või kübar, liiginime *avellana* andis Carl Linné kas Vesuuvi põhjanõlval asunud Avella või Väike-Aasia Abellina linna järgi. Kui Eestis kasvab see puu enamasti looduslikult, siis mitmel pool maailmas on rajatud ka istandusi, suurimad neist asuvadki Itaalias ja Türgis (Türgist pärineb u 70% selle puu kaubanduslikust toodangust). Eestikeelne ametlik nimetus tuleneb Põhja-Eesti murdesõnast tähendusega *tarastatud põllusiil*. **Mis puu?**
48. Tänavu nimetas IAAF aasta parimaks meeskergejõustiklaseks Renaud Lavillenie. Alates 1988 on ta alles viies mittejooksja, kes selle tiitli pälvis: Carl Lewis tunnistati parimaks 1988 ja 1991, Steve Backley – 1990. **Kes on veel kaks mittejooksjat, kes pälvinud aasta meeskergejõustiklase nimetuse?** Juhtus see aastatel 1995 ja 2000.
49. Juba pikemat aega võib mitmel pool välismaal – ennekõike rahvarohketes paikades – näha kapikesi kirjaga AED, paar aastat tagasi jõudsid need ka Eestisse. Loomulikult ei peitu neis kapikestes meeheelamust pakkuv haljasalake, vaid üks aparaat. **Mis aparaat on AED?** Lühend tuleneb muidugi inglise keelest, aga (võõrsõnu kasutades) saab sama lühendi lahti mõtestada ka eesti keeles.
50. Nobeli auhind määratakse ühele isikule harilikult ainult üks kord. Üheks erandiks, kes on nimetatud preemia vääriliseks tunnistatud kahel korral, on 1918-2013 elanud Briti teadlane. Oma esimese keemiaauhinna pälvis ta 1958. aastal insuliini struktuuri uurimise eest. Oma teist, nukleiinhapete sekveneerimise reaktsiooni eest saadud keemiapreemiat jagas ta 1980. aastal Paul Bergi ja Walter Gilbertiga. **Kes?**
-

51. Seda prantsuse arhitekti ja teoreetikut (1814–1879) peetakse arhitektuuri teadusliku restaureerimise alusepanijaks. Tema peamiseks huviks oli keskaegne arhitektuur. Kuigi tema lähenemine oli tolle aja kohta revolutsiooniliselt „teaduslik“, peetakse tänapäeval seda siiski pehmelt öeldes vaieldavaks. Peamiseks eesmärgiks ei seadnud ta ehitise säilitamist olemasoleval kujul, vaid ajastule omases romantilises vaimus lõpuni viimist. Tema osalusel restaureeriti nt *Notre-Dame* ja *Sainte-Chapelle* Pariisis, Amiensi katedraal, Carcassonne'i kindlustused jpm. Avaldas mitmeid teoreetilisi ja metodoloogilisi töid, kataloogis prantsuse keskaegset arhitektuuri. Lisaks muule alustas ka NY Vabadussamba sisekonstruktsioonide projekteerimist, paraku suri enne töö lõpuni viimist.
- Kellest on jutt?**

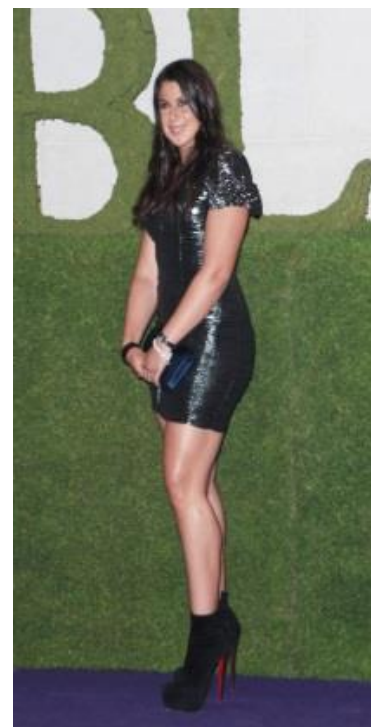

52. Talimängudelt võitis Hiina esimese kulla 2002 aastal Salt Lake Citys, kui kuldmedal võideti naiste 500m lühiraja kiiruisutamises. **Kes oli see kullavõitja?** Küsitav valitses lühiraja kiiruisutamist 1997-2002, tulles selle perioodi jooksul kuus korda järjest absoluutseks maailmameistriks, lisaks enam kui kaksikümne kulla üksikaladelt. Oma teise olümpiakulla sai praegune ROK-i liige samadelt mängudelt lühiraja teatesõidust. Ees- ja perenime pärast pole vaja muretseda, sest ladina transkriptsioonis on mõlemad nimed samad. Ja kui te mäletate hoopis 500 m distantsi pronksivõitjat, kõlbab seegi - ladina tähestikus oli mõlemal identne nimi, nii et protokollides tuli kasutada täpsustavat lisandit A (august) või S (september).
53. Eestis elav vene kirjanik Andrei Ivanov on lausa kahel korral (2010 ja 2013) jõudnud Venemaa olulisima kirjandusauhinna *Vene Booker* (*Russkij Buker*) kuue finalistiga sekka. Tänavu pälvis oma romaaniga *Mramornõi lebed* (*Marmorluik*, peaks eesti keeles ilmuma tuleval kevadel) samasuguse tunnustuse veel üks eestivene kirjanik. **Kes?** Olgu öeldud, et nagu Ivanovgi, auhinda ta ei saanud, see läks Vladimir Šarovile romaani *Vozvrāštšeniye v Jegipet* eest.
54. Seda 1892-1945 elanud Poola matemaatikut peetakse XX sajandi üheks tähtsaimaks matemaatikuks. Tema matemaatilised anded ilmnesid juba nooruses, 14-aastaselt õppis ta iseseisvalt kõrgemat matemaatikat. 1922 kaitses ta Lvivi ülikoolis doktoriväitekirja ning seejärel jäi ta sinna tööle. Ta on andnud suure panuse eelkõige funktsionaalanalüüsi-, mõõdu- ja integraalteooriasse ning topoloogiliste lineaarsete ruumide ja ortogonaalridade teooriasse. Üks tema tähtsaimaid töid on esimene lineaarseid meetrilisi ruume käsitlev monograafia „Théorie des opérations linéaires“ („Lineaarsete operaatorite teooria“, 1932). Ta pani aluse täielike normeeritud ruumide teooriale, täielik normeeritud ruum (funktsionaalanalüüsi üks kesksemaid mõisteid) kannab nüüd tema nime. Tema nime kannavad veel ka näiteks teatud algebra, piirväärtus, muutkond või võre. **Kes?**
55. McKinley Morganfieldi sünni kohta leiab erinevaid andmeid - dokumentides on tema sünniaastaks märgitud 1913, hauakivil 1915. Surmaga on asi selgem, see toimus 1983. aastal, aga sel ajal tunti teda juba teise nime all. **Millise?** Ehk piisab, kui mainida, et selle nime all on ta võitnud näiteks kuus Grammy auhinda või kantud nii bluesi kui rock'n'rolli kuulsuste halli. Viimasesse neist on kantud ka neli tema laulu kui rocki suurimaid mõjutajaid, ühte neist pakume ka teile kuulamiseks.
-

56. Tänavu juunis sai India endale 29. osariigi, kui Andhra Pradeshi osariigist eraldati Telangana osariik. Kurioosumina on mõlema osariigi pealinnaks veel kümme aastat üks ja sama linn. XVI sajandil asutatud linn oli varasemalt tuntud kui pärlite ja juveelidega kauplemise keskus, ent viimasel ajal tuntakse seda India suuruselt neljandat linna kui riigi teaduspõhise tööstuse (IT, farmaatsia, geenitehnoloogia) keskusena. Linna elanikest moodustavad hindud enamuse, ent linnas on ka suur moslemi kogukond. Linna on tabanud ka mitmed terrorirünnakud, viimati 2013. aastal. **Mis linn?**

57. Alates 2012 annab esimene Eestis elava perekonna poolt loodud arhitektuuri toetav fond välja oma arhitektuuripreemiat eesmärgiga väärtustada eesti arhitektuuris peavoolust kõrvale jäänud huviäratavaid ilminguid ja alternatiivseid praktikaid. Fondi nõukogu esimees on akadeemik Mart Kalm. Tänavu pälvis preemia Toomas Rein, varasemad laureaadid on Rene Valner ja Ülevi Eljand. Fondi algatas legendaarne Tallinna emakeeleõpetaja, mälestamaks sellega oma kahte väga varalahkunud arhitektist poega (ning ka varalahkunud ehitusteadlasest abikaasat). **Mis perekonna fond see on?**

58. Mullusel Wimbledonis tenniseturniiril kerkis skandaal, kui BBC kommentaator võitjat mitte kõige kaunima välimusega mängijaks nimetas. Ebataavalise mängustiiliga tõttu (ta lõi mõlemalt pool kahe käega) tuntud tennisist jõudis tiitlini oma 47. Suure Slämmi turniiril, püstitades sellega omalaadse rekordi. Peale ihaldatud tiitlivõitu ei leidnud parimal hetkel WTA edetabelis 7. kohani jõudnud korsiklanna aga enam motivatsiooni jätkata ning loobus kõigest 40 päeva peale suurvõitu tennisest. **Kes?** Skandaali suhtus tennisist aga rahulikult, teatades, et pole kunagi unistanud modellikarjäärist, küll aga Wimbledonis tiitlist ning riietas end võitjate balliks selliselt, et isegi Elu24 talle tähelepanu pööras.

59. Tänavu 30. septembril avati peaminister Taavi Rõiva osalusel Lõõlal Väätsa Agro AS-le kuuluva Eesti suurim laudakompleks. Praegu on seal 1850 lüpsilehma, perspektiivis 3300 ja nii peaks sellest ehteestlaslikus suurushullustuses saama EL-i suurim piimafarm. **Milline 1994 asutat investeerimisfirma on oma tütarfirma kaudu Väätsa Agro AS-i (ja veel mitme suure põllumajandusettevõtte) põhiomanik (98%)?**

60. See on igal aastal ühes Euroopa linnas peetav Euroopa suurim rahvakunstifestival. Esimene festival toimus 1964. aastal Belgias, Antwerpenis, tänavune (järjekorras juba 51.) festival peeti aga Poolas Kielces. Üle kogu Euroopa tuleb igal suvel juulikuus kokku enam kui 200 rahvatantsu-, rahvamuusika- ja muud rahvakultuurigruppe, et omavahel kohtuda ja üksteise kultuurist endale kogemusi saada. Eestlased olid esmakordselt esindatud 1965. aastal ühe välis-Eesti tantsurühmaga, järjepidevalt osaletakse alates 1993. aastast. Balti riikidest oli Eesti viimane, kuhu festival jõudis, ning esialgu pidi 2011. aasta pidu toimuma Tallinnas, aga kuna linn raha puudusel korraldusõigusest loobus, siis võttis selle üle Tartu. **Mis festival?**

61. Ta oli üks Cambridge' viisiku tuntumatest liikmetest. Teda peetakse spioonide võrku kuulunud ülejäänud agentide värbajaks. Homoseksuaal (nii nagu ka võrgu ülejäänud liikmed). Kõrgaadli päritolu ja kauge sugulus kuninganna emaga tagas multitalendist kunstiteadlasele koha Briti õukonnas kunstivarade hoidjana. NKVD poolt värvati ta ilmselt 1934. aastal, kui ta Nõukogude Liitu külastas. Koodnime „Johnson“ kandnud agent paljastati lõplikult aga alles 1964. aastal, 13 aastat peale seda, kui rühma esimesed liikmed paljastati. Vastutasuks ülestunnistuse eest lubati kuninglikule kunstiteadlasele kõik tema tiitlid säilitada, ent Thatcheri asumisega peaministriks võeti talt privileegid. **Kes on küsitav spioon, kes on ka John Banville'i romaani „Puutumatu“ peategelase prototüübiks?**

62. **Mis taime näete pildil?** Rahvakeeles ka tokkroosiks kutsutava kassinaeriliste sugukonda kuuluva taime peamine levikuala asub Lõuna-Euroopas, Eestis kasvab ta looduslikult väga harva, kuid kasvatatakse ilutaimena. Ta on mitmeaastane taim, hallikasrohelistele lehtedega ja meetrijagu kõrge. Risoom on jäme, vars lihtne või harunev. Juulist septembrini õitsevad õied asuvad lehekaenlas ja moodustavad väheseõielisi kobaraid. Ravieesmärgil kasutatakse juuri, harvem lehti ja õisi. Taime droogi kasutatakse näiteks hingamisteede ja seedehaiguste raviks, välispidiselt aga näiteks kompresside tegemiseks või kurgu loputamiseks. 19. sajandil tulid Prantsuse kondiitrid mõttele ajada taimel põhinev magus ravim vahtu, ning nii sündisid vahukommid.

63. **Kes on nende (ja mitmete teiste) Eesti markide autor?** See 1922 Budapestis sündinud mees kolis koos perega Eestisse 1935 ja oli muuhulgas ka filmide *Vallatud/Ohtlikud kurvid* kaasstenarist. Tema vanema venna (1921 – 1975) elukutse sobib hästi noorema venna animalistikalduvustega – ta oli 1962 – 1975 ühe tuntud asutuse eesotsas ning kogus ka Eesti uhkeima loomataieste kogu. Muuseas, alates 1975 kuni praeguseni on mainitud asutust juhtinud üks ja sama mees.

64. Arvestades Norra edu mürdmaasuusatamises, on mõneti üllatav, et kuni tänavuse tuurini olid norralased veel üldvõiduta. Viga parandati tänavu aga muljetavaldavalt - nii naiste kui meeste arvestuses lõpetati kolmikvõiduga. **Kes võitsid tänavuse Tour de Ski?**

65. Selle rahvusvahelise organisatsiooni lipp on inspireerit muidugi olümpialipust, ainult viie rõnga asemel raatsiti teha vaid üks ning Aafrikat olümpialipul tähistav must värv on asendatud lillaga (ei tea kas poliitilise korrektsuse huvides või esteetilistel kaalutlustel). Organisatsioon on asutatud 1970, sinna kuulub 57 riiki ja/või territooriumi (tõsi, 4 Aafrika riigi liikmestaatus on peatatud), lisaks 3 assotsieerunud ja 20 vaatlejaliiget. Vaatlejastaatuses on enamik Kesk- ja Ida-Euroopa riike, alates 2010 ka Eesti (Leedu 1999, Läti 2008); Põhjamaad, aga ka sellised Euroopa suurriigid nagu Saksamaa, Itaalia, Hispaania ja UK üllataval (või arusaadaval) kombel organisatsiooniga seotud pole; organisatsiooniga pole seotud ka Hiina, India, Jaapan, Austraalia, USA, Brasiilia. **Mis organisatsioon see on?**

66. **Kes oli esimene mees, kes 1909 lendas õhust raskema lennuvahendiga üle La Manche'i?** Küsitav polnud mitte ainult vapper lendur, vaid ka väljapaistev leiutaja ja insener. Just tema oli see, kes lõi esimesed töökõlbulikud monoplaanid, üle La Manche'i lendas ta omakonstrueeritud ühetiivalisel mudelil järjekorranumbriga XI. Ka elas küsitav lennunduspioneer kohtu tavapäratult kaua – ta suri südamerabandusse 1936, 64-aastaselt.

67. See umbes 1.6 mln (teistel andmetel üle 2 mln) elanikuga linn on elanike arvult Türgi viies, aga teda kutsutakse ka kebabi-pealinnaks. Lõuna-Anatoolias paikneva linna kokandustavad on sümbioos kohalikust traditsioonist ning Lähis-Ida ja Kaukaasia (ennekõike Armeeniat) mõjustest. Linna nime kannab üks levinumaid kebabi liike - (lamba)hakklihast vardas küpsetatavad „vorstikesed“. **Mis linn/kebab see on?**

68. Arvestades morbiidsuse taset kilvaküsimuste sihtmärkide seas, võib tunduda vastutustundetu küsida seda tuleval aastal 100-aastaseks saavat Ameerika kirjanikku. Eesti keeles paraku veel avaldamata kirjaniku peateosed kõnelevad Teisest Maailmasõjast - *The Caine Mutiny* (“Caine’i mässu sõjakohus”, 1951), mis tõi kirjanikule ka Pulitzeri preemia, *The Winds of War* (“Sõja tiivad”, 1971) ning *War and Remembrance* (“Sõda ja mälestus”, 1976). Lisaks neile on kinolinalale toodud veel ka *Marjorie Morningstar* (1958). Pehmetele väärtustele igasugu masinaid eelistavatele kilvaritele on ilmselt aga tuntum tema vend (1919-2005), pioneer elektri- ja hübriidautonduses. **Kes on need vennad?**

69. **Kes on see 1949 sündinud Oscariga pärjatud Briti parlamendi ülemkoja (lordide koja) liige?** Lordide koja liikmeks sai ta 2011, esindab seal parunina West Staffordi Dorseti krahvkonnas, on end määratlenud konservatiivina. Tema põhiline tegevusvaldkond on siiski TV, filmi- ja teatrikunst. *Oscari* pälvis ta 2002 *Gosford Parki* originaalkäsikirja eest. Tema stsenaariumi järgi on valminud veel nt filmid *Vanity Fair* (adapteering, 2004), *The Young Victoria* (originaalkäsikiri, 2009); loonud mitmete tuntud lavateoste (*Mary Poppins*, *Romeo ja Julia*) uusversioone; tegutsenud ka lavastaja, produtsendi ning näitlejana. Eesti TV-vaatajale peaks ta ennekõike teada olema kui *Downton Abbey* looja.

70. Eesti levinuimad järvenimed on Mustjärv ja Suurjärv – mõlemaid on 31. **Mis on populaarsuselt kolmas järvenimi – neid on 27?** Erinevalt Mustjärvest ja Suurjärvest, mille nimi tuleneb järve enda omadustest, vihjab populaarsuselt kolmas järvenimi hoopis ühele inimtegevusele.

71. Kirjanikunime järgi otsustades on justkui tegu antiikroomlasega, tegelikult oli ta sakslane, ristinimega Georg Friedrich Georg Freiherr von Hardenberg. Ta oli filosoof ja kirjanik, üks saksa romantismi alusepanijaid. Kuivõrd ta elu jäi kahetsusväärselt lühikeseks (eluaastad 1772-1801), jõudis ta vähe. Mainimisväärsamad on (lõpetamata) romaan *Heinrich von Ofterdingen* ja luuletsükkel *Hümnid ööle (Hymnen an die Nacht)*, algstaadiumisse jäi suurejooneline entsüklopeedia-projekt. Õppis ta peale filosoofia ka mäendust, geoloogiat, matemaatikat, keemiat, elu lõpuaastatel töötas soolakaevanduse juhatajana. Eesti keeles on temalt ühtteist ilmunud ajakirjades, ainsa raamatuna *Aforisme ja fragmente* (2006). **Kes oli see kirjamees?**

72. Küsitav linnake Wicconsini osariigis, Michigani järve ääres, Foxi jõe suudmes on väikseim linn, mis on koduks mõnele Põhja-Ameerika suurde profiliigasse kuuluvale meeskonnale - Browni maakonna halduskeskuses elab kõigest veidi enam kui 100 000 inimest. Linna esindusmeeskond on ka ainus kogukonna omanduses olev meeskond suurtes profiliigades, võistkonna omanikuks on kohalik mittetulundusühing. Võistkond on aga tubli – tiitlivõiduni on jõutud koguni kolmeteistkümmes korral, viimati 2011. Aastal. Lisaks edukale spordimeeskonnale toovad linnakesele kuulsust ka seal asuv USA raudteemuuseum (National Railroad Museum) ning kohalik ülikool. **Milline linn?**
73. Põhjameres, Friisi saarestikus asuva 170 ruutkilomeetrise Hollandile kuuluva saare nimega on ajaloos seotud mitmed lahingud. Tuntuim neist peeti 1673 aastal Hollandi ning Inglise-Prantsuse ühendlaevastiku vahel kolmanda Inglise-Hollandi sõja ajal. See oli ühendjõudude viimane katse purustada Hollandi laevastik ning vabastada rannik sissetungiks maismaale. Veel tuntakse saare nimega näiteks 1653. aastal toimunud esimese Inglise-Hollandi sõja viimast lahingut, 1914. aastal I Maailmasõja lahingut või siis 1945. a maikuu toimunud grusiinide ülestõusu, mida peetakse II Maailmasõja viimaseks sõjategevuseks Lääne-Euroopas. **Milline saar?**
74. 1927. a märtsis algas Tartu sõjaringkonnakohtus protsess 16 riigireetmises süüdistatava üle. Kohtualused olid enamasti Petserimaa venelased, sekka ka mõni eestlane. Prominentseim kohtualune oli riigikogu liige Vassili Grigorjev. Süüdistuse sisu oli salakuulamine NVenemaa kasuks ja ässitustöö Eesti Vabariigi vastu. 8 päeva väldanud protsessi järel said rängima karistuse – 8 a sunnitööd – endine Loodearmee sõdur Sergei Batanov ja auriku Kungla meremees Aksel Sirge. Riigikogulane Grigorjev mõisteti õigeks. Ilmselt mitte vähetähtis oli asjaolu, et teda kaitses Otto Strandman, kes muuseas oma kaitsekõnes ütles: *10 000 elanikku on kaotanud Eesti külge liitumisega oma ülespidamise allika. Riik ei ole suutnud olukorda parandada, ja meil tuleb otsida abinõusid parandamiseks*. Tollases meedias leidiski rohkem kõlapinda kui salakuulamine petserimaalaste raske majanduslik olukord ja nii saigi see protsess nime selle järgi, mis oli varemalt petserlaste peamine sissetulekuallikas ja mida nüüd enam Venemaale müüa ei saanud. **Mis nime all see protsess tollases meedias figureeris?**
75. Kuulete ansamblit, mis võttis omale nime II Maailmasõja aegsete bordellide järgi, kus juudi naisi sunniti Saksa sõjaväelasi teenindama. **Mis ansambel?**
-

76. Olgugi, et see 2007. aastal Eestis loodud ja kiirelt laienev rahvusvaheline IT-ettevõte on hinnanguliselt maailma kahekümne viie enim kasutatava kommerts-veebilehe hulgas, kuulis enamik eestlasi sellest aga alles tänu pikantsetele seikadele augustiöös. Online-reklaamiplatvormi pakkuva firma kliendid võib jagada kaheks: reklaamijad, kes soovivad oma sihtrühmani jõudmiseks leida reklaamide jaoks sobivaimad veebilehed, ja reklaampindu pakuvad publitseerijad, nt veebilehed ja portaalid, kes otsivad endale uusi reklaamikliente. Ülemaailmselt 249 riigis ja regioonis tegutseva firma, mille peakontor asub Tallinnas, suurimateks reklaamklientideks on võrgumänge väljatöötavad ettevõtted, klientide reklaamid jõuavad päevas rohkem kui sadade miljonite üksikkülastajateni ning enam kui 100 000 veebisaidile. **Mis ettevõte?**

77. Tänavu meeste korvpalli meistriliigas kaasalöövvas Audentes/Noortekoondise võistkonnas leiame mitmeid teise põlvkonna korvpallureid - korvpalliväljakutel möllavad taas Kullamäe, Pehka, Suurorg ... Üheks võistkonna liidriks on aga korvpallur, kelle isa on noppinud mitmeid medaleid tiitlivõistlustelt hoopis teisel spordialal. Omapärase eesnime valikul on isa teinud kummarduse ühele noorelt hukkunud spordikuulsusele, kahekordsele olümpiamedalistile, kelle mälestusvõistlused temale karjääri viimaseks suuremaks rahvusvaheliseks võistluseks jäid. Küsitava korvpalluri õde käis spordiala valikul seevastu isa jälgedes. **Kes on see sportlik perekond?**

78. **Kes on kunstnik?** Ta on u 6-8-miljonilise rahva kuulsaim kunstnik, ühtaegu peetakse teda ka sealse kaasaegse kunsti alusepanijaks. Tema eluaastad olid 1880-1972.

79. Esimene versioon sellest mängust lasti välja juba 2003.aastal. Mängu esimesed versioonid simuleerivad võitlust Teises maailmasõja rasketes lahingutes nii Ameerika Ühendriikide, Briti kui ka Nõukogude sõduri silme läbi, mängus on üle mitmekümne ajaloolise täpsusega lahingukoha. Alates 2008. aastast on aga ajaloolisest taustast loobutud, ja nii tuleb vastu seista venelaste rünnakule külma sõja ajal või natsi-zombide rünnakutele. Mullu ilmunud mängu kümnes väljalase viib meid lähitulevikku, kus maailma poliitilise mõjuvõimu kaart on pärast Lähis-Ida elamis- ja naftapumpamiskõlbmatuks pommitamist muutunud. **Milline mänguseeria?**

80. Tegu on ca 18 tuh elanikuga Leedu lõunapoolseima linnaga, mis saanud oma nime leedukeelsest sõnast *sool*. Esmakordselt mainitud 1596 (või 1636), arenema hakkas alates 1837, mil sinna rajati esimene vesiravila, linnaõigused sai 1893. Oli oluline kuurortlinn nii Vene keisririigi ajal, Poola koosseisus kui ka sovetiajal. Pärast NL lagunemist kiratses mõnda aega (nt 2001 oli töötuid 29%), selle sajandi algul sai uue hingamise – 2006 avati seal Leedu esimene veepark, 2011 Euroopa üks suuremaid sisesuusahalle. Seal veetis oma viljakaimad loomeaastad Ciurlionis, seal on sündinud tuntud skulptor Jacques Lipchitz. **Mis linn see on?**

Vastused :

1. Carl XVI Gustaf (T)
2. Veracruz (P)
3. Kadri Hinrikus (P)
4. Tim Howard (P)
5. Jeanine Antoinette Hennis-Plasschaert, Hollandi kaitseminister (T)
6. Tuuletallaja (T)
7. Jean Rochefort (T)
8. Konfiteerimine (confit) (P)
9. Vallo Reimaa (P)
10. Alborani meri (T)
11. TED (P)
12. Fethullah Gülen (T)
13. Björn Waldegaard (T)
14. Laupa mõis (P)
15. Carl Maria von Weber, Nõidkütt (T)
16. Bambi (T)
17. Kristjan Õuekallas (P)
18. Astuuria printsessi auhind (varem Astuuria printsi auhind) (T)
19. Kaerasori (P)
20. Rube Goldberg (P)
21. Venni diagramm (John Venni järgi) (P)
22. Helena Pruuli (P)
23. Lõuna-Tirol / Alte Adige / Bolzano – saksakeelne veinipiirkond (T)
24. Kagulaarid (T)
25. Theophanes Kreeklane (Feofan Grek) (T)
26. Vadstena (T)
27. Rooibos (T)
28. Vallutasid Mount Everesti (P)
29. BACH-i rist (P)
30. Portugal (T)
31. Umar Khayyam (Omar Hajjam) (T)
32. Albertina (T)
33. Smartlynx (P)
34. Tiberius & Gaius Gracchus (T)
35. Andres Köpper (P)
36. Ur (T)
37. Hans Männik (P)
38. McDonnell Douglas (MD) (T)
39. Kenzoburo Oe (T)
40. Andres&Pearu (P)
41. Netflix (P)
42. Yosemite (P)
43. Christoph Waltz (P)
44. Beck (T)
45. Ambla (T)
46. Eesti Vabaerakond (P)
47. Sarapuu (T)
48. Jonathan Edwards, Jan Železny (T)
49. Automated External Defibrillator (elustamisaparaat) (T)
50. Frederick Sanger (P)
51. Eugène Emmanuel Viollet-le-Duc (T)
52. Yang Yang (P)
53. Jelena Skulskaja (T)
54. Stefan Banach (P)
55. Muddy Waters (P)
56. Hyderabad (P)
57. Kreis (Perekond Kreisi Fond) (T)
58. Marion Bartoli (P)
59. Trigon Capitals (T)
60. Europeade (P)
61. Anthony Blunt (P)
62. harilik altee (P)
63. Sandor Stern (vend Karoly Stern, Tallinna Loomaaia pikaaegne juht) (T)
64. Therese Johaug ja Martin Sundby (P)
65. frankofoonia (T)
66. Louis Bleriot (T)
67. Adana (T)
68. Victor ja Herman Wouk (P)
69. John Fellowes (T)
70. Linajärv (T)
71. Novalis (T)
72. Green Bay (Green Bay Packers)
73. Texel (P)
74. tindikalaprotsess (T)
75. Joy Division (P)
76. Adcash (P)
77. Ivo-Van Tamm (pühendus Ivo van Dammele) (P)
78. Martiros Sarjan (T)
79. Call of Duty (Kohustus) (P)
80. Druskininkai (T)

Mängu koostasid : Toivo Kreek (T) ja Priit Naruskberg (P). Täname osalemast!
